

Postbus 76613
1070 HE Amsterdam

T +31 20 305 74 10
F +31 20 305 74 11
E [REDACTED]@sixlegal.nl
I www.sixlegal.nl

SANDEVOERDE ONTWIKKELING B.V.
Bloklaan A, Az,
Loosdrecht 1231 22

datum	dossier	aantal bijlagen
20 februari 2025		-
uw referentie	betreft	
	Sandevoerde	

Allen,

Ik ben nagegaan wat de consequenties zijn van de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) van 18 december 2024¹ over intern salderen. Hieronder volgt mijn conclusie en samenvatting. Daarna volgt een uitgebreide toelichting.

SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Nu uit de uitspraken volgt dat, in tegenstelling tot voorheen, intern salderen vergunningplichtig is, ben ik aan de hand van de criteria uit de uitspraken nagegaan of een omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit (hierna: natuurvergunning) kan worden verleend.

Mijn conclusie is dat ook op basis van het nieuwe rechtskader een natuurvergunning kan worden verleend. Het feit dat thans een natuurvergunning nodig is, heeft geen invloed op reeds aangevraagde en/of verleende Wabo-vergunningen.

De stikstofdepositie in het Natura 2000 gebied Kennemerland- Zuid is in de afgelopen jaren afgenomen en neemt de komende jaren nog fors af. Zelfs in die mate dat slechts voor drie van de dertien vegetaties waar sprake is van stikstofdepositie significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, zodat voor die drie vegetaties gebruik gemaakt zal moeten worden gemaakt van intern salderen. Ook op die vegetaties is de stikstofdepositie overigens afgenomen en neemt het nog steeds af.

Er gelden drie nieuwe voorwaarden voor intern salderen. Dit zijn de volgende.

¹ AbRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4909 (Amercentrale); AbRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923 (Rendac)

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Voorwaarde 1: camping is feitelijk aanwezig

Als wordt gesaldeerd met een vergunning of toestemming (milieuvergunning, bestemmingsplan, algemene regels) dan mag uitsluitend intern gesaldeerd worden met hetgeen op de referentiedatum vergund was of feitelijk aanwezig was (of het mindere als later minder is vergund). Daarnaast moet datgene waarmee gesaldeerd wordt, op de peildatum nog aanwezig zijn of het moet zonder natuurvergunning kunnen worden hervat.

Aan deze voorwaarden wordt voldaan. Sinds de referentiedatum is een camping aanwezig en vergund met 550 stapplaatsen, waarvan 450 jaarplaatsen. In 2015 werden dit 550 stapplaatsen en 370 jaarplaatsen. Met dit mindere is, conform de Afdelingsuitspraken, gerekend in de passende beoordeling.

Voorwaarde 2: er wordt voldaan aan de additionaliteitstoets

Daarnaast geldt de additionaliteitstoets. Dit betekent dat uitsluitend intern gesaldeerd mag worden als de vrijkomende stikstofruimte niet nodig is om te gebruiken als maatregel voor het behoud van natuurwaarden, of in het geval er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat verbeter- of hersteldoel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd dan met het gebruiken van de vrijkomende stikstofruimte.

Ook aan deze voorwaarde wordt voldaan nu de stikstofdepositie overal in het gebied naar beneden is gegaan en ook in de komende jaren nog daalt. Bovendien wordt met het intern salderen een groot deel van de stikstofdepositie (meer dan 30%) niet gebruikt om mee te salderen maar wordt dit teruggegeven aan de natuur. Hiermee wordt, ook met uitvoering van het project, overal in het gebied bijgedragen aan een daling van de stikstofdepositie. Gelet op vaste jurisprudentie van de Afdeling is daarmee aan de additionaliteitstoets voldaan.

Voorwaarde 3 : Ook bij afoming wordt nog voldaan

De provincie mag beleid vaststellen met betrekking tot salderen, bijvoorbeeld het afomen van een bepaald percentage aan stikstof. Voor extern salderen geldt bijvoorbeeld dat slechts 70% van de stikstofruimte voor het project mag worden benut en 30% wordt afgeroomd. In dit geval komt 33%-58% reeds ten gunste aan de natuur.

Aandachtspunt: aangevraagde/verleende Wabo-vergunningen blijven in stand

Nu op grond van de voorheen geldende jurisprudentie geen natuurvergunning vereist was, geldt er geen verplichting om deze thans alsnog aan te haken bij de Wabo-omgevingsvergunningen die reeds zijn aangevraagd en/of verleend. Deze vergunningen kunnen dus in stand blijven ongeacht of een natuurvergunning vereist is. Wel moet separaat onder de Omgevingswet alsnog een natuurvergunning worden aangevraagd. Dit bepaalt de Afdeling expliciet in de Rendac-uitspraak van 18 december 2024.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Ik licht dit hieronder toe.

Na een overzicht van de feiten, bespreek ik het algemene wettelijke kader voor de bescherming van Natura 2000 gebieden, waarna ik de gewijzigde jurisprudentie met betrekking tot intern salderen bespreek. Vervolgens beoordeel ik aan de hand van de jurisprudentie of het project ook aan de nieuwe voorwaarden voldoet.

I. FEITELIJKE ACHTERGROND

Aankoop park en vergunde en feitelijke situatie op park

- 1.1 Op 29 januari 2021 heeft Sandevoerde Ontwikkeling B.V. het park Sandevoerde aan de Kennemerweg te Zandvoort gekocht om dit park te herontwikkelen. Er worden 250 chalets gerealiseerd (gasvrij).
- 1.2 Zoals blijkt uit de vergunning voor de camping uit 1989 die op grond van artikel 14, lid 1 van de Kampeerwet was verleend, waren destijds ter plaatse 402 (sta) caravans toegestaan op jaarstaanplaatsen.
- 1.3 Zoals verder blijkt uit een brief van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zandvoort van 13 juni 2003 was tot en met 1 oktober 1998, toen de vergunningplicht een meldingsplicht werd, sprake van een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer voor het recreatiepark. In deze brief wordt ook gesproken over een aanwezige gasflessenopslag van 1.800 liter gas.
- 1.4 In het besluit met betrekking tot het brandveilig gebruik van 14 juni 2001, althans in het daarbij behorende aanvraagformulier staat dat naast het aanwezige caravanpark vergunning wordt gevraagd (en is verkregen) voor een kantine/restaurant, winkel, magazijn, feestzaal en wasserette.
- 1.5 Op grond van artikel 10 lid 1 van het bestemmingsplan Kostverlorenstraat e.o. van 2 december 2003 waren ter plaatse toegestaan: 550 standplaatsen waarvan maximaal 450 jaarplaatsen en bijbehorende voorzieningen. Zoals blijkt uit het hiervoor genoemde besluit van 14 juni 2001 waren dit een kantine/restaurant, winkel, magazijn, feestzaal en wasserette. Ter plaatse van het sportveld gold de bestemming "Sportieve recreatie" (Rs) op grond waarvan sportvelden met bijbehorende voorzieningen waren toegestaan.
- 1.6 In de toelichting van het bestemmingsplan stond dat het bestemmingsplan voor het grootste deel geen veranderingen voorstond ten opzichte van de bestaande situatie. Uitzondering waren o.a. de sportvelden. Hierover vermeldde de toelichting op pagina 36-37:

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

“Voorts bestaat de mogelijkheid dat binnen de planperiode van 10 jaar het Kennemerssportpark TZB zal verdwijnen. Als dit het geval is zal de camping kunnen uitbreiden. Mede hierdoor zou een upgrading van de camping kunnen plaatsvinden.”

- 1.7 De destijds bestemde situatie was derhalve conform de feitelijke situatie. Er waren aanwezig 550 standplaatsen, waarvan 450 jaarplaatsen alsmede een sportveld met voorzieningen.
- 1.8 In 2015 is het bestemmingplan Kostverlorenstraat e.o. vastgesteld. Op grond hiervan zijn op het kampeerterrein net als in de voorheen geldende situatie maximaal 550 standplaatsen toegestaan. Er mag op basis van dit bestemmingsplan echter slechts sprake zijn van maximaal 370 jaarplaatsen in plaats van de voorheen geldende 450. Daarnaast zijn centrale voorzieningen toegestaan. Aanwezig waren al het restaurant en de winkel. Het terrein omvat het gebied dat voorheen was bestemd als verblijfrecreatie en het gebied dat was bestemd als sportieve recreatie.
- 1.9 Het bestemmingsplan is nog steeds het geldende bestemmingsplan. Per 1 januari 2024 is het opgegaan in het Omgevingsplan Zandvoort.

II. REGELGEVING EN RECHTSPRAAK STIKSTOF

2. Intern en extern salderen

- 2.1 Met de uitspraken van 18 december 2024 zijn de regels voor intern salderen gewijzigd. Deze regels zijn gelijk getrokken met de regels die reeds golden voor extern salderen. Intern salderen houdt kort gezegd in dat de stikstofdepositie die aanwezig was op het moment dat het Natura 2000 gebied werd aangewezen of op de communautaire lijst werd geplaatst mag worden afgetrokken van de stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door het project.
- 2.2 Om te kunnen beantwoorden welke gevolgen de uitspraken hebben voor deze zaak, bespreek ik eerst kort het algemene kader voor Natura 2000 gebieden, de regels voor intern en extern salderen (intern en extern) van vóór de uitspraken van 18 december 2024². Daarna bespreek ik de uitspraken van 18 december 2024.
- 2.3 Tot slot pas ik de maatstaven voor intern salderen die nu gelden naar aanleiding van de uitspraken van 18 december 2024 toe op deze casus.

² En voor intern salderen de regels die golden vanaf 1 januari 2020 tot 18 december 20124

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Algemeen kader

- 2.4 Voor Natura 2000 gebieden (Vogel- Habitatrichtlijngebieden) moeten de nodige instandhoudingsmaatregelen (waaronder beheerplannen) worden vastgesteld en uitgevoerd. Daarnaast moeten passende maatregelen worden getroffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit niet verslechtert en er geen significant storende factoren optreden.³
- 2.5 Als een project wordt uitgevoerd nabij een Natura 2000 gebied (voor stikstof geldt een afstand van 25 km), dan moet worden beoordeeld of sprake kan zijn van significante gevolgen. Dit heet de voortoets. In de voortoets moet het project worden beschouwd 'as is'. Er mogen geen mitigerende maatregelen in de beoordeling worden betrokken.
- 2.6 Als significante gevolgen op voorhand zijn uit te sluiten, dan is geen vergunning vereist. Dit is voor stikstof het geval indien er volgens de stikstofberekeningen geen toename van stikstofdepositie plaatsvindt naar aanleiding van het te realiseren project of wanneer sprake is van een toename van stikstofdepositie op vegetaties die niet stikstofgevoelig zijn of wanneer sprake is van een geringe toename van stikstofdepositie op vegetaties waarvan de kritische depositiewaarde (KDW) niet is overgeschreven. De kritische depositiewaarde (KDW) is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat significant wordt aangetast door de invloed van stikstofdepositie. Een beperkte mate van stikstofdepositie zal niet direct leiden tot een aantasting van stikstofgevoelige natuurwaarden. Maar als de kritische depositiewaarde wordt overschreden, dan kan niet langer op voorhand worden uitgesloten dat de kwaliteit van habitattypen zal worden aangetast door de invloed van stikstofdepositie.⁴
- 2.7 Indien niet op voorhand kan worden uitgesloten dat mogelijk significante gevolgen optreden, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd om in beeld te brengen of daadwerkelijk sprake is van significante gevolgen. Een passende beoordeling is een wetenschappelijk onderzoek op grond waarvan op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake uitgesloten kan worden dat het project significante effecten heeft op Natura 2000 gebieden. In een passende beoordeling mogen wel mitigerende maatregelen, zoals intern salderen, betrokken worden. De vergunning kan worden verleend indien (eventueel met toepassing van deze mitigerende maatregelen) de voorgenomen activiteit de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.
- 2.8 Als sprake is van stikstofdepositie op stikstofgevoelige vegetatie boven de KDW, dient in een passende beoordeling per vegetatie te worden beoordeeld in hoeverre sprake

³ Artikel 6 lid 1 en 2 Habitatrichtlijn

⁴ Zie ook: <https://www.raadvanstate.nl/stikstof/stikstof-nader-uitgelegd/>

is van een significant effect. Een kleine hoeveelheid stikstofdepositie hoeft niet altijd significant te zijn. Uit inmiddels vaste jurisprudentie van de Afdeling blijkt dat een toename van stikstofdepositie de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebieden niet altijd hoeft aan te tasten, ook als sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden. Ook dan kunnen significante gevolgen worden uitgesloten. Daarbij heeft de Afdeling onder andere geoordeeld dat bij overschrijding van de kritische depositiewaarde een permanente toename van 0,03 mol N/ha/ jr geen significant gevolgen heeft. Een tijdelijke toename van 3,13 mol N/ha/jaar op de aanwezige habitattypen en 5,05 mol N/ha/jaar op de aanwezige leefgebieden heeft evenmin significante effecten.⁵ Recent heeft de Afdeling in de VIA 15 uitspraak⁶ nog geoordeeld dat een permanente stikstofdepositie van 0,01 t/m 0,28 mol/ha/jr niet significant was. Daarbij is in de passende beoordeling per vegetatie onderzocht wat het exacte effect was van die toename van stikstofdepositie. Deze uitspraken betekenen dus niet dat een permanente toename van 0,01 t/m 0,28 mol/ha/jr of een tijdelijke toenames van 5 mol/ha/jr nooit als significant kunnen worden aangemerkt. Per geval moet dat in een passende beoordeling worden onderzocht.

- 2.9 Indien sprake is van significante effecten ten gevolge van het project kan vervolgens in de passende beoordeling worden gezien of dit nog steeds het geval is indien intern gesaldeerd wordt.
- 2.10 Als uit de Passende Beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, kan een vergunning enkel worden verleend indien de ADC-toets succesvol wordt doorlopen. Dit houdt in:
- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
 - b. het project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang;
 - c. er worden afdoende compenserende maatregelen getroffen.

Intern en extern salderen vóór 18 december 2024

- 2.11 Met intern en extern salderen wordt kortgezegd de stikstofdepositie die uitgestoten mocht worden op de datum dat de betrokken Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden werden aangewezen,⁷ afgetrokken van de stikstofdepositie van een beoogd project.
- 2.12 Het verschil tussen intern en extern salderen is dat bij intern salderen de stikstofdepositie van een project wordt verrekend met stikstofdepositie die er op dezelfde locatie mag zijn op grond van een natuurvergunning of, als geen sprake is van een natuurvergunning, met de anderszins legale/vergunde stikstofdepositie die

⁵ ABRvS 20 april 2020; ECLI:NL:RVS:2020:1125, r.o. 32.4; ABRvS 4 maart 2020; ECLI:NL:RVS:2020:682, r.o. 18.3; ABRvS 13 mei 2020; ECLI:NL:RVS:2020:1230, r.o. 15.1.

⁶ AbRvS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:951, r.o. 24 e.v.

⁷ Of op de communautaire lijst werden geplaatst (voor HRL gebieden)

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

op de referentiedatum aanwezig was⁸. Bij extern salderen wordt de stikstofdepositie van het project verrekend met de stikstofdepositie van een vergunde activiteit op een andere locatie op de referentiedatum/datum natuurvergunning. De andere activiteit moet dan stoppen.⁹

- 2.13 De referentiesituatie is dat wat was vergund of dat wat toegestaan/legaal was op de referentiedatum én op dat moment feitelijk aanwezig was. Als later meer is vergund, moet van de situatie op de referentiedatum uit worden gegaan en niet van dat meerdere. Als later echter minder is vergund of toegestaan, dan moet van dat mindere uit worden gegaan. Dit geldt zowel voor intern als extern salderen.
- 2.14 De referentiedatum is de datum van aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied en/of de datum van plaatsing van het Habitatrichtlijngebied op de communautaire lijst. De referentiedatum voor Habitatrichtlijngebieden is 7 december 2004. De referentiedatum van Vogelrichtlijngebieden is 10 juni 1994 of de datum van aanwijzing van het gebied indien dat later is gebeurd dan 10 juni 1994.
- 2.15 Als geen sprake is van een natuurvergunning kan de vergunning/ toestemming op die datum zijn:
- Milieuvergunning (of Hinderwetvergunning)
 - Bestemmingsplan (intern salderen)¹⁰
 - Algemene regels (intern salderen)¹¹

Extern salderen

- 2.16 Als sprake is van extern salderen met een functie waarvoor een natuurvergunning geldt dan moet er directe samenhang zijn tussen het stoppen van het bedrijf en de nieuwe ontwikkeling en de bedrijfsbeëindiging moet zeker zijn. Relevant is of de stikstofdepositie aanwezig was of kon zijn op het moment van intrekken/sluiten van de overeenkomst tussen de saldogever en de saldonemer. Het bedrijf hoeft niet feitelijk aanwezig te zijn op het moment van intrekking/sluiten overeenkomst.¹²
- 2.17 Als sprake is van extern salderen met een functie waarvoor alleen een milieutoestemming geldt dan moet eveneens sprake zijn van een directe samenhang zijn tussen het stoppen van het bedrijf en de nieuwe ontwikkeling. Ook moet de bedrijfsbeëindiging zeker zijn. Als extra voorwaarde geldt echter dat het saldo-

⁸ O.a. AbRvS 11 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5127, r.o. 32.2

⁹ O.a. AbRvS 14 februari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:625

¹⁰ AbRvS 12 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2874; AbRvS 21 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3886

¹¹ AbRvS 12 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2874; RBOVE 30 maart 2023, ECLI:NL:RBOVE:2023:1153,

¹² AbRvS 21 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:158(Aalten), r.o. 24.6; AbRvS 24 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2627 (GOL), r.o. 32.1^e n r.o. 31.1; AbRvS 19 mei 2021, ECLI:NL:RVS: 2021:1054 (Texel) en AbRvS 13 april 2022, ECLI:NL:RVS: 2022:1082 (Texel II) r.o. 15.4.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

gevende bedrijf feitelijk nog aanwezig te zijn op moment van het sluiten van de overeenkomst dan wel dat hervatting mogelijk is zonder natuurvergunning¹³.

- 2.18 Extern salderen is een mitigerende maatregel die uitsluitend in een passende beoordeling mag worden betrokken. Als gebruik wordt gemaakt van extern salderen is een natuurvergunning vereist.
- 2.19 Voor extern salderen geldt als extra voorwaarde de zogeheten additionaliteitstoets. Dit houdt in dat alleen extern gesaldeerd mag worden als die maatregel niet nodig is voor het behoud van natuurwaarden, of in het geval er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd dan met het extern salderen.¹⁴
- 2.20 Daarnaast mag de provincie beleid opstellen op grond waarvan een deel van de vrijgekomen stikstofdepositie niet mag worden benut voor het project. Over het algemeen gaan provincies uit van 30% afroaming.

Intern salderen

- 2.21 Voor intern salderen gold vóór 18 december 2024 dat dit niet werd beschouwd als een mitigerende maatregel zodat je in een voortoets van intern salderen mocht uitgaan. Als bleek dat met intern salderen geen sprake meer was van stikstofdepositie dan was geen natuurvergunning vereist¹⁵. De Afdeling had verder geoordeeld dat het erom ging dat de functie waarmee intern werd gesaldeerd nog toegestaan was (via vergunning of bestemmingsplan of algemene regels). Het hoefde er feitelijk niet meer te zijn op het moment van salderen. Er golden geen verdere voorwaarden.

3. Uitspraken 18 december 2024

- 3.1 In de uitspraken van 18 december 2024 oordeelt de Afdeling dat intern salderen, in tegenstelling tot voorheen, een mitigerende maatregel is die uitsluitend in een passende beoordeling mag worden meegenomen en waarvoor een vergunningplicht geldt. De Afdeling heeft daarbij geoordeeld dat dit direct geldt voor alle lopende procedures.
- 3.2 De voorwaarden voor intern salderen worden daarbij gelijkgetrokken met de voorwaarden voor extern salderen. Dit houdt het volgende in.

¹³ AbRvS 30 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2318 (LPM) onder verwijzing naar AbRvS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1931 (Nederweert)

¹⁴ O.a. AbRvS 24 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2627; AbRvS 14 februari 2024, ECLI:NL:RVS:625; AbRvS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:951 AbRvS 2 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3981

¹⁵ *AbRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:69 (Logtsebaan)

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

- 3.3 Voor intern salderen geldt vanaf 18 december 2024 met terugwerkende kracht een vergunningplicht. Als niet wordt gesaldeerd met een natuurvergunning maar met een andere vergunning of toestemming (milieuvergunning, bestemmingsplan, algemene regels) dan mag uitsluitend intern gesaldeerd worden met hetgeen op de referentiedatum vergund was of feitelijk aanwezig was (of het mindere als later minder is vergund). Daarnaast moet datgene waarmee gesaldeerd wordt, op de peildatum nog aanwezig zijn of het moet zonder natuurvergunning kunnen worden hervat.
- 3.4 Als peildatum geldt de aanvraag om natuurvergunning voor het nieuwe project of een eerder objectief bepaalde datum.
- 3.5 Bij onderdelen die zijn gerealiseerd en in gebruik zijn, geldt de vergunde en niet de feitelijke situatie als uitgangspunt. De onbenutte ruimte (dat is het verschil tussen de vergunde en feitelijk benutte ruimte in onderdelen van een milieutoestemming die zijn gerealiseerd en worden gebruikt) mag in de referentiesituatie worden betrokken.
- 3.6 Daarnaast geldt ook voor intern salderen de additionaliteitstoets. Dit betekent dat uitsluitend intern gesaldeerd mag worden als die maatregel niet nodig is voor het behoud van natuurwaarden, of in het geval er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd dan met het extern salderen.
- 3.7 Verder mag de provincie beleid vaststellen met betrekking tot salderen, bijvoorbeeld het afnemen van een bepaald percentage. Voor extern salderen geldt bijvoorbeeld vaak dat slechts 70% van de stikstofruimte voor het project mag worden benut en 30% wordt afgeroomd.
- 3.8 De nieuwe regels voor intern salderen gelden onmiddellijk en met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2020¹⁶. Voor al die situaties moet alsnog worden beoordeeld of een natuurvergunning vereist is, ook als een positieve weigering is verleend of als bij een ingediende Wabo aanvraag is geoordeeld dat geen vergunning nodig is.
- 3.9 Wel bepaalt de Afdeling in rechtsoverweging 25.1 van de Rendac uitspraak¹⁷ met betrekking tot lopende procedures het volgende:

“Voor de beoordeling van de aanhaakverplichting als bedoeld in artikel 2.2aa, aanhef en onder a, van het Besluit omgevingsrecht, in de gevallen waarin de

¹⁶ Dit was de datum waarvan de Afdeling in de uitspraak Logtsebaan had geoordeeld dat geen natuurvergunning nodig was voor intern salderen, zie AbRvS 20 januari 2021, ECLI:NL: RVS:2021:71, r.o. 1.3

¹⁷ AbRvS 18 december 2024, ECLI:NL: RVS:2024:4923 (Rendac)

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

initiatiefnemer de Wabo-omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit niet heeft aangehaakt bij zijn Wabo-omgevingsvergunning voor een of meer andere activiteiten, geldt het volgende.

Bij een beslissing op de aanvraag voor een Wabo-omgevingsvergunning, of bij de beoordeling in (hoger) beroep van een betoog dat de Wabo-omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit ten onrechte niet is aangehaakt bij de aanvraag voor een Wabo-omgevingsvergunning wordt beoordeeld of ten tijde van de aanvraag voor de Wabo-omgevingsvergunning (dat is altijd voor 1 januari 2024) op grond van de voor deze uitspraak geldende rechtspraak over intern salderen geen vergunning nodig was voor de activiteit waarop de aanvraag voor de Wabo-omgevingsvergunning ziet. Als de uitkomst van die beoordeling is dat op grond van de voorheen geldende rechtspraak geen natuurvergunning nodig was, dan bestond er ten tijde van de aanvraag voor de Wabo-omgevingsvergunning geen procedurele verplichting om de Wabo-omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit aan te haken bij de aanvraag voor de Wabo-omgevingsvergunning. De Afdeling acht deze beoordelingswijze niet in strijd met artikel 6 van de Hrl, omdat die bepaling niet verplicht tot de gelijktijdige aanvraag van verschillende vergunningen voor dezelfde activiteit.

De beoordeling van de aanhaakplicht ten tijde van de aanvraag voor de Wabo-omgevingsvergunning staat los van de vraag of de initiatiefnemer voor zijn voorgenomen of inmiddels in uitvoering genomen of gerealiseerd project alsnog een natuurvergunning nodig heeft. Dat dient de initiatiefnemer op basis van het kader voor de beoordeling van de natuurvergunningplicht zoals in deze uitspraak uiteengezet, te bezien.”

- 3.10 Met andere woorden: nu op grond van de voorheen geldende jurisprudentie geen natuurvergunning vereist was, geldt geen verplichting om deze thans alsnog aan te haken bij de Wabo- omgevingsvergunningen die reeds zijn aangevraagd en/of verleend. Deze vergunningen kunnen dus in stand blijven ongeacht of een natuurvergunning vereist is. Wel moet separaat onder de Omgevingswet alsnog een natuurvergunning worden aangevraagd.
- 3.11 Ook geldt er een overgangsperiode tot 1 januari 2030. Dit houdt in dat gedeputeerde staten niet handhavend kunnen optreden vanwege het ontbreken van een natuurvergunning tegen activiteiten die tussen 1 januari 2020 en 1 januari 2025 fysiek zijn gestart en die na die datum nog in uitvoering zijn of nog wordt geëxploiteerd én waarvan op grond van de voorheen geldende rechtspraak over intern salderen mocht worden aangenomen dat geen natuurvergunning nodig was.¹⁸

¹⁸ Gedeputeerde staten mogen wel vergunningen intrekken als dat nodig is voor de instandhoudingsdoelstellingen maar dat mocht al voor de uitspraken van 18 december 2024

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

4. Betekenis voor deze casus

- 4.1 Uit de uitspraken blijkt dat alsnog een natuurvergunning moet worden aangevraagd. Dit betekent dat de reeds ingediende aanvraag om een zogeheten 'positieve weigering'¹⁹ te verkrijgen moet worden omgezet in een aanvraag om natuurvergunning. Daartoe is in februari 2025 een nieuwe voortoets met passende beoordeling opgesteld.

Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid

- 4.2. Het Natura 2000 gebied waarvoor in de voortoets en passende beoordeling moet worden beoordeeld of het project significante gevolgen heeft, is Kennemerland-Zuid. Dit gebied is aangewezen ter bescherming van verschillende vegetaties/habitattypen, waaronder Witte duinen, Grijs duinen (kalkarm en kalkrijk), Duindoornstruwelen, Kruipwilgstruwelen, Duinbossen, Vochtige Duinvaleien en Grijs Duinen.
- 4.2 Het project kan significante gevolgen hebben voor het gebied vanwege stikstofdepositie. Niet iedere aangewezen vegetatie is echter gevoelig voor stikstof of is even gevoelig voor stikstof. Als een vegetatie niet gevoelig is voor stikstof heeft extra stikstofdepositie geen invloed.
- 4.3 Voor wel stikstofgevoelige vegetatie speelt een rol of de kritische depositiewaarde (KDW) voor die vegetatie is overschreden. De kritische depositiewaarde (KDW) is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat significant wordt aangetast door de invloed van stikstofdepositie. Een beperkte mate van stikstofdepositie zal niet direct leiden tot een aantasting van stikstofgevoelige natuurwaarden. Maar als de kritische depositiewaarde wordt overschreden, dan kan niet langer op voorhand worden uitgesloten dat de kwaliteit van habitattypen zal worden aangetast door de invloed van stikstofdepositie.²⁰
- 4.4 Iedere provincie stelt voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de eigen provincie natuurdoelanalyses op. In de analyses wordt gekeken welke knelpunten er zijn voor het halen van de stikstofgevoelige natuurdoelen, hoe de natuurdoelen ervoor staan en welke maatregelen er nodig zijn om de natuurdoelen te halen.

¹⁹ Als geen natuurvergunning nodig was, werd in de praktijk vaak een positieve weigering aangevraagd. Dit houdt in dat een voortoets werd opgesteld die samen met een aanvraag bij het bevoegd gezag werd ingediend om een beoordeling van de voortoets te verkrijgen en een besluit waarin stond dat een natuurvergunning niet nodig was.

²⁰ <https://www.raadvanstate.nl/stikstof/stikstof-nader-uitgelegd/>

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

- 4.5 De provincie Noord-Holland heeft op 17 januari 2025 de Natuurdoelanalyse Kennemerland Zuid gepubliceerd. Voor wat betreft stikstofdepositie vermeldt de Natuurdoelanalyse het volgende.

“Van de aangewezen habitattypen is alleen H2190D Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten) niet gevoelig voor stikstofdepositie.

Van de stikstofgevoelige typen wordt bij de habitattypen H2130A Grijze duinen (kalkrijk), H2130B Grijze duinen (kalkarm), H2130C Grijze duinen (heischraal), H2150 Duinheiden met struikhei, H2180A Duinbossen (droog), H2180C Duinbossen (binnenduinrand), H2190A Vochtige duinvalleien (open water), H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk), H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt), de kritische depositiewaarde van (een deel van) het areaal overschreden. Op termijn neemt dit voor de meeste typen af.

De habitattypen H2110 Embryonale duinen, H2160 Duindoornstruwelen, H2170 Kruipwilgstruwelen, H2180B Duinbossen (vochtig), H2190A Vochtige duinvalleien (open water) en H2120 Galigaanmoerassen zijn zowel in de huidige situatie als op termijn (2030) niet overbelast.” p.19

- 4.6 Zoals blijkt uit pagina 30 tot en met 42 van de Natuurdoelanalyse wordt in 2030 voor de meeste habitattypen de KDW niet meer overschreden. Voor de habitattypen waarvoor dit nog wel het geval is, geldt dat niet overal de KDW wordt overschreden maar dat dit slechts voor een bepaald percentage van de vegetatie in het gebied het geval zal zijn.
- 4.7 Om te beoordelen of sprake zal zijn van significante effecten zal dus per vegetatie en per hexagoon²¹ moeten worden bepaald hoeveel stikstofdepositie het project veroorzaakt en of op die locatie de KDW wordt overschreden. Indien op basis van die beoordeling blijkt dat op een of meerdere vegetaties sprake is van significante effecten, zal moeten worden beoordeeld of met interne saldering nog steeds sprake is van significante effecten.

Voortoets en Passende beoordeling 19 februari 2025

- 4.8 In de “Voortoets en passende beoordeling voor de ontwikkeling van Park Sandevoerde te Zandvoort” van 19 februari 2025 (hierna: het rapport) is op basis van het meest recente AERIUS-model berekend wat de stikstofdepositie was op de referentiedatum. Dit is in dit geval de datum van plaatsing van het Natura 2000 gebied Kennemerland-

²¹ AERIUS berekent de stikstofneerslag op specifieke punten, waarbij het resultaat wordt toegewezen aan een gebied van één hectare rond dat punt. De hectares worden in AERIUS weergegeven als zeshoeken (hexagonen). Het resultaat dat je ziet in AERIUS bij een hexagoon, is altijd het resultaat van het punt in het midden van die hexagoon. Zie: <https://www.aeriusproducten.nl/over-aerius/stikstofbelasting-natura-2000-gebieden>

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Zuid op de communautaire lijst (december 2004) minus het mindere dat met het bestemmingsplan uit 2015 mogelijk werd gemaakt. Dit waren 550 standplaatsen, waarvan 370 (in plaats van 450) jaarplaatsen exclusief de sportvelden. De stikstofd emissie die hiermee op de referentiedatum werd uitgestoten was 173,3 kg/jr NO_x, en 13,8 kg/jr NH₃. Dit resulteert in een stikstofdepositie van maximaal 4,2 mol/ha/jr.

- 4.9 In het rapport is verder berekend dat in de aanlegfase en gebruiksfase respectievelijk 48,5 en 67,5 kg/jaar NO_x en 8 en 10 kg/jr NH₃ wordt uitgestoten. Dit is een vermindering van respectievelijk 124,8 kg/jr NO_x en 5,8 kg/jr NH₃ in de aanlegfase en een vermindering van 105,8 5 kg/jaar NO_x en 3,8 kg/jr NH₃ in de gebruiksfase. Dit resulteert in een stikstofdepositie van maximaal 1,76 mol/ha/jr in de aanlegfase en 2,8 mol ha/jr in de gebruiksfase.
- 4.10 Ten opzichte van de referentiesituatie is sprake van een afname tussen 1,4 en 2,44 mol/ha/jr. Het gaat dus om een *afname* van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiefase van 58 % in de aanlegfase en 33 % in de gebruiksfase. Uitgaande van intern salderen is geen sprake meer van stikstofdepositie ten gevolge van het project. Er wordt immers (substantieel) minder depositie veroorzaakt dan in de referentiesituatie.

Stap 1: Beoordelen significantie zonder salderen

- 4.11 In paragraaf 4.3 van het rapport is per habitatype beoordeeld of de stikstofdepositie ten gevolge van het project zonder intern salderen resulteert in een significant effect op dat habitatype.
- 4.12 Indien wordt uitgegaan van de stikstofdepositie van het project zonder intern salderen kunnen significante effecten niet met zekerheid worden uitgesloten op een deel van het vegetatietype Grijze duinen (kalkrijk), Grijze duinen (Kalkarm) en Duinbossen (droog)
- 4.13 Voor de overige vegetaties, te weten Witte duinen, Duindoornstruwelen, Kruipwilgstruwelen, Duinbossen (vochtig), Duinbossen (binnenduinrand), Vochtige duinvalleien (open water), Vochtige duinvalleien (open water), Vochtige duinvalleien (ontkalkt), Onbekend/Grijze duinen (heischraal), Zoom, mantel en droog struweel kunnen significant effecten worden uitgesloten.
- 4.14 Dit betekent dat voor de stikstofdepositie op vegetatietype Grijze duinen (kalkrijk), Grijze duinen (Kalkarm) en Duinbossen (droog) moet worden beoordeeld of nog steeds sprake is van mogelijk significante effecten na intern salderen.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Stap 2 beoordelen significantie met intern salderen

Referentiesituatie

- 4.15 Voor wat betreft de referentiedatum geldt dat op de referentiedata sprake was van een legale/vergunde stikstofdepositie.
- 4.16 Op grond van een vergunning voor de camping uit 1989 waren destijds ter plaatse 402 (sta)caravans toegestaan op jaarstaanplaatsen. Tot en met 1 oktober 1998, toen de vergunningplicht een meldingsplicht werd, was sprake van een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer voor het recreatiepark, inclusief een aanwezige gasflessenopslag van 1.800 liter gas. In het besluit met betrekking tot het brandveilig gebruik van 14 juni 2001, althans in het daarbij behorende aanvraagformulier staat dat naast het aanwezige caravanpark vergunning wordt gevraagd (en is verkregen) voor een kantine/restaurant, winkel, magazijn, feestzaal en wasserette. Op grond van artikel 10 lid 1 van het bestemmingsplan Kostverlorenstraat e.o. van 2 december 2003 waren ter plaatse toegestaan: 550 standplaatsen waarvan maximaal 450 jaarplaatsen en bijbehorende voorzieningen en sportvelden. Dit was ook aanwezig.
- 4.17 Uiteindelijk was op grond van het bestemmingsplan uit 2015 nog toegestaan 550 standplaatsen waarvan maximaal 370 jaarplaatsen en bijbehorende voorzieningen, en zonder sportvelden. Met dit mindere is, conform vaste jurisprudentie van de Afdeling en conform de Rendac uitspraak gerekend en gesaldeerd.

Feitelijk aanwezig of mag worden hervat zonder natuurvergunning

- 4.18 Een deel van de gebruikers van de camping is vertrokken nadat het park ten behoeve van de ontwikkeling is aangekocht zodat op dit moment veel minder plaatsen bezet zijn er dus nu plaatsen leeg staan. Deze campingplaatsen kunnen echter zonder natuurvergunning weer in gebruik worden genomen nu de camping nog bestaat en in gebruik is en het aantal plaatsen van 550 en 370 is vergund. Immers, zoals blijkt uit de hiervoor besproken Rendac uitspraak moet datgene waarmee gesaldeerd wordt, op de peildatum nog aanwezig zijn of moet zonder natuurvergunning kunnen worden hervat. Dit laatste is het geval.
- 4.19 In de uitgevoerde passende beoordeling is conform de Rendac uitspraak gerekend en gesaldeerd met het aantal plaatsen van 550/370.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

Additionaliteitstoets

- 4.20 Zoals vermeld is, geldt daarnaast voor intern salderen de additionaliteitstoets. Dit betekent dat uitsluitend intern gesaldeerd mag worden als de vrijkomende stikstofruimte niet nodig is voor het behoud van natuurwaarden, of in het geval er een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd dan met de stikstofruimte die vrijkomt voor het salderen.
- 4.21 Om te beoordelen onder welke omstandigheden de vrijkomende ruimte moet worden gebruikt voor het behoud van de natuurwaarden zodat er niet mee gesaldeerd mag worden, kan allereerst aansluiting worden gevonden bij de jurisprudentie over het intrekken van de natuurvergunning en daarnaast bij de jurisprudentie over de additionaliteitstoets bij extern salderen. In de Rendac-uitspraak van 18 december 2024 verwijst de Afdeling specifiek naar uitspraken hierover²².
- 4.22 Bij de jurisprudentie over intrekking gaat het meer specifiek om jurisprudentie over de vraag wanneer een natuurvergunning op grond van artikel 5.4, tweede lid, van de Wet natuurbescherming moet worden ingetrokken. Hierin staat dat een natuurvergunning wordt ingetrokken of gewijzigd indien dat nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn (dus: vanwege het moeten treffen van passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de gebieden niet verslechteren).²³ Deze jurisprudentie hangt samen met het uitvoeren van de additionaliteitstoets omdat ook bij de additionaliteitstoets wordt beoordeeld of bestaande (vergunde) rechten moeten worden ingezet als passende maatregel voor de instandhouding van de gebieden in plaats van dat deze bestaande rechten mogen worden behouden (en benut om te salderen).
- 4.23 In de uitspraak van 20 januari 2021²⁴ oordeelt de Afdeling over de vraag wanneer een natuurvergunning moet worden ingetrokken als passende maatregel. De Afdeling oordeelt – kort samengevat – dat als de natuurwaarden achteruit dreigen te gaan, maatregelen moeten worden getroffen om die achteruitgang te voorkomen. Intrekking van de natuurvergunning kan dan zo'n maatregel zijn maar er mogen ook andere maatregelen worden getroffen. Alleen als intrekken van de natuurvergunning de enige maatregel is om de verslechtering van de natuur te voorkomen, moet de vergunning worden ingetrokken. Als het provinciebestuur ervoor kiest om andere maatregelen te treffen om de achteruitgang van de natuurwaarden tegen te gaan, zal toegelicht moeten worden welke andere maatregelen zijn of zullen worden getroffen,

²² De Afdeling verwijst naar AbRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71 (intrekking) en AbRvS 14 AbRvS 2 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024: 3981 en AbRvS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:951 (beiden additionaliteitstoets bij extern salderen)

²³ Dit is thans opgenomen in artikel 8.103, 1e lid, Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

²⁴ AbRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:71, r.o. 7-7.3

binnen welk tijdpad de maatregelen worden uitgevoerd en wanneer verwacht wordt dat deze effectief zijn.

- 4.24 De Afdeling heeft verder verwezen naar de bestaande jurisprudentie over extern salderen. Bij extern salderen dient de additionaliteitstoets al jaren te worden uitgevoerd. Uit rechtspraak van de Afdeling over extern salderen kan worden afgeleid dat aan de additionaliteitstoets wordt voldaan (en dus gesaldeerd mag worden) als wordt aangetoond dat met getroffen maatregelen de stikstofdepositie op de betrokken gebieden in de afgelopen jaren is gedaald en dat deze daling zich in de komende jaren zal voortzetten. In zo'n geval acht de Afdeling het aannemelijk dat de maatregelen hebben bijgedragen aan een daling en zullen blijven bijdragen aan een daling van de stikstofdepositie in de hier relevante Natura 2000-gebieden zodat vooralsnog voldoende vast staat dat de saldogevers niet nodig zijn om de vereiste daling van stikstofdepositie in deze gebieden te waarborgen.²⁵ De Afdeling overwoog daarbij:

“Overigens acht de Afdeling het positief, doch niet van belang voor de beoordeling die hier aan de orde is, dat een groot deel van de stikstofdepositie die weggenomen wordt als gevolg van de beëindiging van de activiteiten van de saldogevers, niet gebruikt wordt om extern mee te salderen, maar wel ten goede komt aan de natuur. Het is positief, omdat daarmee op gebiedsniveau bijgedragen wordt aan een daling van de stikstofdepositie op meerdere hexagonen van een aantal overbelaste habitattypen van de drie Natura 2000-gebieden, ook in het geval de GOL wordt uitgevoerd. Maar het is niet van belang voor de vraag of significant negatieve effecten zijn uitgesloten, omdat ondanks deze daling de uitvoering van de GOL leidt tot een toename van stikstofdepositie op de habitattypen H3130 en H9190 van de Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen.”

- 4.25 Uit de VIA 15 uitspraak van 6 maart 2024 blijkt dat ook met (uitsluitend) toekomstige maatregelen kan worden gemotiveerd welke daling zal worden bewerkstelligd in de betrokken gebieden²⁶. De Afdeling overwoog:

“Uit de uitspraak van de Afdeling van 14 februari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:625 (GOL-uitspraak, onder 49 en verder), volgt dat de motivering waarom een mitigerende maatregel in de passende beoordeling kan worden betrokken, moet zijn toegesneden op de instandhoudingsdoelstellingen en de staat van instandhouding van de habitattypen en leefgebieden van soorten waarvoor de externe saldering wordt toegepast en de maatregelen die worden ingezet om die instandhoudingsdoelstellingen te halen. Omdat deze doelen op

²⁵ Zie onder meer AbRvS 14 februari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:625; AbRvS 2 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024: 3981

²⁶ AbRvS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:951, r.o. 71.2 e.v.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

gebiedsniveau worden vastgesteld en de staat van instandhouding per gebied wordt beoordeeld, betekent dit dat de vraag of het behoud van de natuurwaarden is geborgd of dat de verbeter- of hersteldoelstellingen worden gerealiseerd ook op gebiedsniveau moet worden beantwoord. Daarnaast kan uit de GOL-uitspraak worden afgeleid dat bij de inzet van extern salderen in een geval waarin voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen een (blijvende) daling van de stikstofdepositie nodig is, de minister inzichtelijk moet maken met welke andere maatregelen een daling van de stikstofdepositie voor het betrokken Natura 2000-gebied kan worden gerealiseerd. Aan de motiveringseis is in dat geval voldaan als de minister aannemelijk maakt dat een (blijvende) daling van stikstofdepositie op gebiedsniveau wordt gerealiseerd.

- 4.26 Om intern te kunnen salderen zal dus moeten worden aangetoond dat de vrijkomende stikstofdepositie niet nodig is voor het halen van de stikstofdoelen. Zoals blijkt uit voorgaande uitspraken kan dit door:
- 1) aan te tonen dat met de getroffen maatregelen de stikstofdepositie op de betrokken gebieden in de afgelopen jaren is gedaald en dat deze daling zich in de komende jaren zal voortzetten, of
 - 2) aan te tonen dat afdoende maatregelen worden getroffen om de stikstofdepositie in voldoende mate te laten dalen, of
 - 3) aan te tonen dat met intern salderen de stikstofdepositie overal ten gevolge van het salderen flink naar beneden gaat terwijl het nergens leidt tot een toename.
- 4.27 In dit geval wordt aan minstens een van deze voorwaarden voldaan. Immers, zoals blijkt uit de Natuurdoelanalyse Kennemerland Zuid en de passende beoordeling, is in de afgelopen jaren de depositie naar beneden gegaan en blijft dit in het gehele gebied naar beneden gaan waardoor er voor de meeste vegetaties in 2030 geen sprake meer is van overschrijding van de KDW. Voor de gebieden waar in 2030 nog wel een overschrijding van de KDW zal zijn, geldt dat ook daar de stikstofdepositie naar beneden ging en blijft gaan. Voor het vegetatietype Grijze duinen (kalkrijk) zal in 2030 nog slechts 5% van het areaal boven de KDW liggen. De stikstofdepositie van Grijze duinen (kalkarm) neemt met 16% af in de komende jaren en de stikstofdepositie van Duinbossen (droog) neemt in de komende jaren met 10% af.
- 4.28 Daarbij komt dat met intern salderen de stikstofdepositie overal fors afneemt. Het gaat minimaal om een afname van 33-58% op de betrokken vegetaties, terwijl het project nergens leidt tot een toename in het gebied.
- 4.29 De conclusie op basis van de additionaliteitstoets moet dan ook zijn dat de vrijkomende stikstofdepositie niet nodig is om als passende maatregel te worden ingezet voor de instandhoudingsdoelstellingen zodat intern kan worden gesaldeerd.

datum

20 februari 2025

dossier

65.788

- 4.30 Overigens vermeldt de samenvatting van het Beheerplan Kennemerland- Zuid van 19 mei 2020 dat bestaande activiteiten in de omgeving, zoals recreatie gewoon door kunnen gaan omdat deze activiteiten in de huidige vorm geen negatieve invloed hebben op het natuurgebied.

Intern salderen: afroming

- 4.31 Het is nog niet duidelijk welk percentage aan stikstofdepositie de provincie zal afromen bij intern salderen. Bij extern salderen is dit 30%. Naar verwachting zal dit bij intern salderen ook worden toegepast. In dit geval gaat de depositie verder naar beneden zodat ook met een afroming nog steeds intern gesaldeerd kan worden.

CONCLUSIE

5. Zoals uit het vorenstaande blijkt, voldoet dit project ook aan de nieuwe regels voor intern salderen die sinds 18 december 2024 (met terugwerkende kracht) gelden. Er kan derhalve een natuurvergunning worden verleend. Zoals blijkt uit de uitspraken van 18 december 2024 heeft het feit dat thans een natuurvergunning vereist is geen effect op reeds aangevraagde en/of verleende omgevingsvergunningen. Deze vergunningen blijven in stand. De natuurvergunning kan los van de overige vergunningen worden aangevraagd.

Uiteraard kan ik het vorenstaande nader toelichten.

/SIX advocaten B.V.

advocaat